

İTALYA CUMHURİYETİ ANAYASASI

Tercüme eden:
Asistan Dr. Akif Erginay

DEVLETİN MUVAKKAT BAŞKANI

22 Aralık 1947 oturumunda İtalya Cumhuriyeti Anayasasını tasdik eden Müessesan Meclisinin kararına ve Anayasanın son XVIII inci maddesinin hükmüne istinaden; İtalya Cumhuriyeti Anayasasını aşağıdaki metin halinde ilân eder.

TEMEL PRENSİPLER

Madde 1 — İtalya iş üzerine kurulmuş demokratik bir Cumhuriyettir.

Hakimiyet halka aittir; halk bu hakimiyeti Anayasa'da gösterilen şekil ve hudutlar dahilinde kullanır.

Madde 2 — Cumhuriyet, gerek münferit halde gerekse şahsiyetinin geliştiği teşekküller dahilinde olsun, insan'ın dokunulmaz haklarını tanıır ve bu hakları masum tutar; ve siyasi, iktisadi ve sosyal tesanütten doğan asli vazifelerinin yapılmasını ister.

Madde 3 — Bütün vatandaşlar aynı sosyal derecede olup cins, ırk, dil, din, siyasi kanaat ve şahsi ve içtimai şartlar farkı gözetilmeksizin kanun önünde müsavidirler.

Vatandaşların hürriyet ve müsavatını filen tahdit ederek, insanlık şahsiyetinin tam inkişafına ve bütün işçilerin memleketin siyasi, iktisadi ve içtimai teşkilâtına iştirakine mani olan iktisadi ve sosyal engelleri kaldırmak, Cumhuriyetin vazifesidir.

Madde 4 — Cumhuriyet bütün vatandaşlara iş hakkı tanıır ve bu hakkı filiyata çıkaracak şartları hazırlar.

Her vatandaş bizzat kendi imkân ve intihabına göre, cemiyetin maddi ve manevi inkişaf ve terakkisine yardım edecek bir faaliyette bulunmağa veya bir vazife görmeğe mecburdur.

Madde 5 — Tek ve bölünemez olarak Cumhuriyet, mahallî muhtariyetleri tanır ve bunların tahakkukuna yardım eder; devlete müteallik hizmetlerde en geniş şekliyle, idarî ademi merkezîyeti tatbik eder; kendi mevzuatının prensip ve usullerini bu muhtariyet ve ademi merkezîyet icaplarına intibak ettirir.

Madde 6 — Cumhuriyet, dil ekalliyetlerini hususî hükümlerle himaye eder.

Madde 7 — Devlet ve Katolik Kilisesi kendi sahalalarında müstakil ve hakimiyete sahiptirler.

Aralarındaki münasebet Latran Pakt'larına göre tanzim edilir. İki tarafın kabul ettiği pakt değişiklikleri, Anayasanın değiştirilmesi usulüne tâbi değildir.

Madde 8 — Dinî bütün mezhepler kanun önünde eşit olarak serbesttir.

İtalyan hukuk nizamına aykırı olmamak şartıyla, katolik mezhebinden ayrı diğer bütün mezhepler kendi nizamlarına göre teşkilât kurmak hakkına sahiptirler.

Bu mezheplerin devletle olan münasebetleri, temsilcileriyle yapılacak anlaşma esasları dahilinde, kanunla tanzim olunur.

Madde 9 — Cumhuriyet, kültür ve ilmi ve teknik araştırmaların gelişmesini teşvik eder.

Tabii güzellikleri ve milletin tarihî ve güzel sanatlar servetini korur.

Madde 10 — İtalya hukuk nizamı, umumî olarak kabul edilen milletler arası hukuk kaidelerine uyar.

Yabancıların hukukî durumunu Milletler arası kaide ve anlaşmalara uygun olarak kanunla tanzim edilir.

İtalyan Anayasasının masun tuttuğu demokratik hürriyetlerin fiilen icrası, memleketinde kendisine menedilen bir yabancı, kanunla tesbit edilen şartlar dahilinde Cumhuriyet topraklarına sığınmak hakkına sahiptir.

Siyasî suçlardan dolayı yabancı iade edilmez.

Madde 11 — İtalya, diğer milletlerin hürriyetine taarruz teşkil eden ve milletlerarası anlaşmazlıkların halli vasıtası olarak kullanılan harbi red eder; milletler arası barış ve adaleti koruyacak bir nizam için, diğer milletlerle müsavi şartlar altında, kendi hakimiyet haklarının tahdidine rıza gösterir; böyle bir gayenin gerçekleşmesine çalışan milletler arası teşkilâtları teşvik ve himaye eder.

Madde 12 — Cumhuriyet bayrağı üç renklidir; aynı büyüklükte üç amudî şerit halinde yeşil, beyaz ve kırmızı.

KISIM I
VATANDAŞLARIN HAK VE VAZİFELERİ

BÖLÜM I
HUKUKİ MÜNASEBETLER

Madde 13 — Şahsî hürriyete dokunulamaz.

Adli makamların mucip sebebli kararlarına ve yalnız kanunlarda gösterilen hal ve şartlara istinat etmedikçe, bir kimse tevkif edilemeyeceği gibi, ne kontrol, ne şahsen aramaya ve ne de şahsî hürriyeti sair tahditlere tâbi tutulabilir.

Kanunda açıkça gösterilen istisnâî zaruret ve müstaceliyet hallerinde, emniyet makamları, keyfiyeti kırk sekiz saatta adli makamlara bildirmek şartıyla, muvakkat tedbirler alabilirler; bu tedbirler müteakip kırk sekiz saat içinde, adli makamlarca tasvip edilmezse, kaldırılmış sayılır ve hiç bir netice doğurmamış olurlar.

Hürriyeti herhangi bir şekilde tahdit edilmiş olan kimselere tatbik edilecek her nev'i maddî ve manevî işkence cezalandırılır.

Tevkifin azamî haddi kanunla tesbit edilir.

Madde 14 — İkametgâha dokunulamaz.

Şahsî hürriyetin korunması için konulan teminatlara göre kanunda tesbit edilen hal ve şekiller dahilinde olmadıkça, ikametgâhta zabıt ve arama yapılamaz.

Sağlık ve âmme selâmeti veya iktisadî ve maîl sebebler dolayısıyla yapılacak tahkikat ve araştırmalar hususî kanunlarla tanzim olunur.

Madde 15 — Muhabere ve diğer herhangi bir ulaştırma şeklinin serbestliği ve gizliliği ihlâl edilemez.

Bunlar yalnız adli makamların kanunda gösterilen teminat dahilinde, mucip sebebli kararlarıyla tahdit edilebilir.

Madde 16 — Kanunun umumî şekilde sağlık ve emniyet sebepleriyle koyduğu kayıtlar dışında, her vatandaş yurdun herhangi bir kısmında seyahat ve ikamet edebilir. Siyasî sebeplerden dolayı hiç bir takyit konulamaz.

Kanunî vecibeler dışında her vatandaş Cumhuriyet topraklarından harice çıkmakta ve avdet etmekte serbesttir.

Madde 17 — Vatandaşların sükûn içinde ve silâhsız olarak toplanmağa hakları vardır.

Halkın açık yerlerde dahi toplantı yapması önceden müsaadeye tâbi değildir.

Umumî mahallerde yapılacak toplantılar için resmî makamlara önceden haber vermek lâzımdır; bu makamlar yalnız ciddi emniyet ve âme selâmeti sebepleri dolayısıyla bu toplantıları men edebilirler.

Madde 18 — Ceza kanunlarının fertlere men etmediği maksatlar için, vatandaşların, müsaade almaksızın, serbestçe dernekler kurmağa hakları vardır.

Gizli dernekler ve askerî mahiyette teşkilâtlar kurarak doğrudan doğruya olmasa dahi, siyasî gayeler takip eden dernekler yasaktır.

Madde 19 — Umumî âdaba aykırı olmadıkça, herkesin kendi dinî akidesini, ferden veya dernek halinde, serbestçe yaymağa, bu akidenin propagandasını yapmağa veya âyinlerini hususî veya umumî olarak icra etmeğe hakkı vardır.

Madde 20 — Bir dernek veya müessesenin ekleziyastik karakteri ve dinî veya mezhebî gayesi, hususî teşriî tahditleri istilzam edemiyereği gibi, bunların teşekkülü hukukî ehliyetleri veya faaliyet şekilleri, hususî malî külfetleri de icabettirmez.

Madde 21 — Kendi düşüncesini söz, yazı veya herhangi diğer bir yayım vasıtasıyla serbestçe izhar ve beyan etmeğe herkesin hakkı vardır.

Basın, izin veya sansüre tâbi tutulamaz.

Basın kanununda toplamaya açıkça müsaade edilen suçlar için veya aynı kanunun mes'ulleri gösteren hükümlerinin ihlâl halinde, yalnız adli makamların mucip sebebi kararlarına istinaden toplamaya baş vurulabilir.

Mutlak müstaceliyet bulunan ve adli makamların zamanında müdahalesi mümkün olmayan hallerde, keyfiyeti derhal ve en geç 24 saat zarfında adli makamlara bildirmek üzere, adli zabıta memurları periyodik basını toplatabilir. Müteakip 24 saat içinde adli makamlar tasvip etmezlerse bu toplama kaldırılmış sayılır ve hiç bir hüküm ifade etmez.

Kanun, periyodik basının malî imkânlarının belli edilmesi hususunda umumî mahiyette hükümler koyabilir.

Umumî âdaba aykırı neşriyat, tiyatro ve bütün sair gösteriler yasaktır. Kanun bunları önlemeğe ve cezalandırmağa elverişli tedbirleri tesbit eder.

Madde 22 — Siyasî sebepten dolayı, hiç kimse hukukî ehliyetten, vatandaşlıktan ve isimden mahrum edilemez.

Madde 23 — Kanunî bir esasa dayanmadıkça, şahsa veya mala müteallik hiç bir mükellefiyet konulamaz.

Madde 24 — Kendi haklarının ve meşru menfaatlarının korunması için herkes mahkemelere başvurabilir.

Müdafaa, davanın her hal ve derecesinde dokunulmaz bir haktır.

Fakirlerin her hangi bir kaza merciinde haklarını aramak ve kendilerini müdafaa edebilmek için, hususî müesseseler vasıtasıyla yardımlar temin edilir.

Adli hataların hangi şartlar ve şekillerde tamir edileceğini kanun tayin eder.

Madde 25 — Hiç kimse kanunda önceden tesbit edilen tabii hakiminden başka bir hakimin kazaî selâhiyetine tâbi tutulamaz.

Hiçbir kimse, fiilin işlenmesinden evvel yürürlüğe girmiş olan bir kanun olmadıkça cezalandırılmaz.

Hiç kimse, kanunda gösterilen haller dışında emniyet tedbirleri altına alınamaz.

Madde 26 — Bir vatandaşın iadesi için, yalnız Milletler arası anlaşmaların açıkça derpiş ettiği hallerde muvafakat edilebilir.

Siyasî suçlardan dolayı hiç bir şekilde iade kabul edilmez.

Madde 27 — Ceza mesuliyeti şahsîdir.

Sanık, nihai karara kadar suçlu sayılmaz.

Cezalar, insanlık hislerine aykırı düşen muamelelere yer vermez; Cezalarda mahkûmun islâh ve yeniden terbiyesi göz önünde bulundurulmak lâzımdır.

Askerî harp kanunlarında gösterilen haller dışında ölüm cezası verilmemez.

Madde 28 — Memurlar ve Devlet ve âmme müesseselerinde hizmet görenler, hakları ihlâl eden muamelelerinden dolayı, ceza kanunları ve medenî ve idarî kanunlara göre doğrudan doğruya mes'ul tutulurlar. Bu hallerde hukukî mes'uliyet Devlet ve âmme müesseselerine kadar sırayet eder.

BÖLÜM II

Etik - Sosyal Münasebetler

Madde 29 — Cumhuriyet, evlenmeğe müstenit tabii bir birlik olarak ailenin haklarını tanır.

Evlenme, aile birliğinin teminat altına alınması maksadile, kanunun tesbit ettiği hudutlar dahilinde, eşlerin manevî ve hukukî müsavâtına göre tanzim edilir.

Madde 30 — Evlenme dışında doğsalarda dahi çocuklara bakmak, onların tahsil ve terbiyelerini temin etmek ana ve baba'nın hak ve vazifesidir.

Ana ve baba'nın ehliyetsizlikleri halinde, kanun onların vazifelerinin nasıl görüleceğini tayin eder.

Kanun, evlenme dışında doğan çocuklara, meşru aile azasına tanınan haklarla telif edilebilen bütün hukukî ve içtimâî himayeyi sağlar.

Kanun, babalığın aranması hakkında hükümler ve hudutlar koyar.

Madde 31 — Cumhuriyet, iktisadî tedbirler ve sair yardımlarla ailelerin teşekkülünü ve bilhassa kalabalık ailelere ait işlerin yapılmasını kolaylaştırır.

Analığı, çocukları ve gençliği; onları himaye etmeği hedef tutan zararlı müesseseleri teşvik etmek suretiyle, korur.

Madde 32 — Cumhuriyet ferden temel hakkı ve cemiyetin menfaati olarak sağlığı korur ve fakirlere parasız tedavi sağlar.

Kanunla gösterilmiş olmadıkça hiç kimse muayyen sıhhi bir muayeneye cebr edilemez. Kanun, hiç bir halde, insan şahsiyetine hürmet esasının icap ettirdiği hudutları ihlâl edemez.

Madde 33 — San'at ve ilim ve bunların eğitimi serbesttir.

Cumhuriyet, eğitim hususunda umumî kaideler koyar ve her nev'i ve dereceleriyle devlet mektepleri açar.

Müesseselerin ve hususî şahısların, devlete her hangi bir külfet yüklememek şartıyla, mektep ve eğitim müesseseleri açmağa hakları vardır.

Kanun, devlete ait olmıyan ve eşitlik isteyen mekteplerin hak ve vecibelerini tesbit işinde, onlara tam bir serbestlik ve öğrencilerine de, devlet mekteplerinin öğrencilerine tanınan tedris muamelesini aynen temin etmeğe mecburdur.

Mekteplerin muhtelif nev'i ve derecelerine kabul edilmek veya bunları ikmal etmek ve bir mesleği icraya ehliyet kazanmak için bir devlet imtihanı geçirmek şarttır.

Yüksek kültür müesseseleri, üniversiteler ve akademilerin kanunla tesbit edilen hudutlar dahilinde, kendileri için bir muhtariyet nizamı kurmağa hakları vardır.

Madde 34 — Mektepler herkese açıktır.

İlk öğretim, en az sekiz sene müddetle, mecburî ve parasızdır.

Ehliyet ve kabiliyet gösteren öğrencilerin, imkânlardan mahrum olsalar dahi, öğretimin en yüksek derecelerine çıkmağa hakları vardır.

Cumhuriyet bu hakkı, müsabaka ile verilecek öğretim bursları, aile tahsisatı ve sair yardımlarla imkân dahiline sokar.

BÖLÜM III İKTİSADİ MÜNASEBETLER

Madde 35 — Cumhuriyet, işi, bütün şekil ve tatbikiyle korur.

İşçilerin meslek itibariyle yetişme ve yükselmelerine ihtimam eder.

İş haklarını tarsin ve tanzime matuf Milletler arası anlaşma ve teşkilâtları teşvik ve himaye eder.

Umumî menfaat dolayısıyla kanunda tesbit edilen vecibeler hariç olmak üzere, muhaceret serbestliğini tanım ve yabancı memleketlerde İtalyan iş'ini korur.

Madde 36 — İşçinin, işinin kemmiyet ve keyfiyetiyle mütenasip ve her halü kârda kendisine ve ailesine hür ve şerefli bir mevcudiyet sağlamağa kifayet eden bir ücret almağa hakkı vardır.

Bir günlük işin azamî haddi kanunla tesbit edilir.

İşçinin ücretli hafta ve sene tatillerine hakkı vardır. Ve işçi bu hakından feragat edemez.

Madde 37 — İşçi kadının aynı hakları ve işin muadil olması halinde, işçi erkeğe verilen aynı ücretleri almağa hakkı vardır. İşçi kadının iş şartları kendi esas aile vazifesini görmeğe ve ana ve çocuğa hususî bir imkân ve himaye temin etmeğe müsait olmak lâzımdır.

Kanun, ücretli iş için asgarî bir yaş haddi tayin eder.

Cumhuriyet, çocukların çalışmasını hususî hükümlerle korur ve işin muadeleti halinde onlara aynı ücreti almak hakkını temin eder.

Madde 38 — İş yapamıyacak durumda olan ve yaşamak için zarurî imkânlardan mahrum bulunan her vatandaşın bakılmağa ve içtimâî yardım görmeğe hakkı vardır.

İşçilerin, kaza, hastalık, malûliyet ve ihtiyarlık, arzu ile olmıyan işsizlik hallerinde kendilerine, yaşama icaplarına uygun imkânların hazırlanması ve temin edilmesine hakları vardır.

İş yapamıyacak durumda olanların ve sakatların, tahsil ve terbiye görmeğe ve bir meslekte yetişmeye hakları vardır.

Bu maddede gösterilen işlere, Devletin kurduğu veya yardım ettiği teşekkül ve organlar bakar.

Hususî yardım serbesttir.

Madde 39 — Sendika kurmak serbesttir.

Sendikalara, kanunda tesbit edilen hükümler dahilinde mahallî veya merkezî mercilerde tescillerini yaptırmaktan başka bir vecibe yüklenemez.

Tescil için, sendika statülerinin demokratik esasa dayanan bir iç nizam koymuş olmaları şarttır.

Tescili yapılan sendikalar hükmi şahsiyete malik olurlar. Üyelerinin adedine göre toplu olarak temsil edilen sendikalar, taalluk ettiği kısım üyeleri için muteber ve mecburî olmak üzere, iş mukaveleleri yapabilirler.

Madde 40 — Grev hakkı, bunu tanzim eden kanun çerçevesinde kullanılır.

Madde 41 — Hususî iktisadî teşebbüsler kurmak serbesttir.

Ancak, içtimâî menfaatlara aykırı veya emniyet, hürriyet ve insanlık şeref ve haysiyetine zarar verebilecek şekilde icra edilemez.

Kanun, âmme ve hususî iktisat faaliyetlerini içtimâî gayelere yönelik ve bu gayelerle ahenktar kılacak programlar ve münasip kontroller koyar.

Madde 42 — Mülkiyet ya âmme mülkiyeti veya hususî mülkiyet şeklinde olur. İktisadî mallar Devlete, müesseselere veya hususî şahıslara aittir.

Hususî mülkiyet kanunla tanılır ve masun tutulur; Kanun içtimâî fonksiyonunu sağlamak ve herkes tarafından ihrazını mümkün kılmak maksadiyle mülkiyetin iktisap ve intifa şekilleriyle hudutlarını tayin eder.

Hususî mülkiyet, kanunda gösterilen hallerde ve tazmin edilmek şartıyla, âmme menfaatına müsteniden sahibinden nez edilebilir.

Kanun, kanunî ve vasiyete dayanan mirasla veraset üzerindeki Devlet haklarının esas ve hudutlarını tayin eder.

Madde 43 — Kanun, umumî fayda mülâhazasıyla, esas âmme hizmetlerine, enerji kaynaklarına veya inhisar hallerine tealluk eden ve bariz şekilde âmme menfaati karakterinde olan muayyen teşebbüsleri veya teşebbüs kategorilerini Devlete, âmme müesseselerine veya işçi veya müstehlik birliklerine tazmin şartıyla, ve istimlak suretiyle devir veya önceden tefrik ve tahsis edebilir.

Madde 44 — Araziden rasyonel bir şekilde istifade etmek ve âdil içtimâî münasebetler kurmak maksadiyle, kanun, hususî toprak mülkiyetine bazı mükellefiyet ve tahditler koyar, ziraf bölge ve muntikalara göre bu mülkiyetin büyüklüğünü tayin eder; bataklıkların kurutulması ve tarla haline getirilmesini, geniş arazi mülkiyetlerinin değiştirilmesini

ve istihsal birliklerinin kurulmasını teşvik ve icbar eder; küçük ve orta mülkiyete yardım eder.

Kanun, dağ muntikalarının lehine tedbirler alır.

Madde 45 — Cumhuriyet, mütekabiliyet karakteri taşıyıp hususi spekülasyon gayeleri bulunmayan kooperatiflerin içtimai vazifesini kabul eder. Kanun, elverişli vasıtalarla, bu nev'i kooperatiflerin çoğalmasını kolaylaştırır ve münasip kontrollerle onların bünye ve gayelerini teminat altına alır.

Kanun, küçük san'atların himaye ve gelişmesi için tedbirler koyar.

Madde 46 — Cumhuriyet, işin ekonomik ve sosyal bakımından kıymetlendirilmesi ve istihsalın icaplarıyla ahenktar bulundurulması maksadiyle, kanunların tesbit ettiği şekil ve hudutlar dahilinde, işçilerin işletmelerin idaresine iştirak etmek haklarını tanır.

Madde 47 — Cumhuriyet, tasarrufu her şekliyle teşvik ve himaye eder; krediyi tanzim, koordine ve kontrol eder.

Halk tasarrufunun mesken mülkiyetinde, zirai mülkiyette ve memleketin istihsal işlerinde ve doğrudan veya bilvasıta esham ve tahvilât yatırımlarında kullanılmasını kolaylaştırır.

BÖLÜM IV SİYASİ MÜNASEBETLER

Madde 48 — Rüşt yaşına gelmiş olan erkek ve kadın her vatandaş seçmendir.

Oy, şahsî ve müsavi, serbest ve gizlidir. Oy hakkını kullanmak medenî bir borçtur.

Oy hakkı, yalnız medenî ehliyetsizlik veya kesinleşmiş bir ceza hükmü dolayısıyla yahutta kanunda gösterilen ahlâkî şerefsizlik hallerinde tahdit edilebilir.

Madde 49 — Bütün vatandaşlar, demokratik usulle millî siyasete iştirak etmek üzere, partiler halinde serbestçe birleşmek hakkına maliktirler.

Madde 50 — Bütün vatandaşlar, teğrif tedbirler alınmasını talep etmek veya umumî ihtiyaçları beyan etmek üzere Meclislere müracaat edebilir.

Madde 51 — Erkek ve kadın her vatandaş, kanunda gösterilen şartlara göre, resmî dairelerde ve seçim işlerinde eşit olarak vazife alabilir.

Kanun, resmî dairelere ve seçim vazifelerine dahil olmak hususunda Cumhuriyete mensup olmayan İtalyanları vatandaşlarla müsavi tutabilir.

Seçim işlerinde vazife almağa dâvet edilen bir kimsenin bu işin yapılması için lâzımgelen zamanı kullanmağa ve kendi iş mevkiini muhafaza etmeğe hakkı vardır.

Madde 52 — Vatanın müdafaası vatandaşın mukaddes vazifesidir.

Askerlik hizmeti, kanunda tesbit edilen hudut ve şekiller dahilinde, mecburidir. Bu hizmetin yapılması vatandaşın iş durumuna hâlel getirmeyeceği gibi, siyasî haklarını kullanmağa da mani olmaz.

Silâhlı kuvvetlerin nizam ve teşkilâtı Cumhuriyetin demokratik ruhuna uyar.

Madde 53 — Herkes kendi vergi ödeme iktidarına göre âmme masraflarına iştirak etmek mecburiyetindedir.

Vergi sistemi müterakkiyet esaslarına göre kurulur.

Madde 54 — Cumhuriyete sadık olmak ve onun Anayasa ve kanunlarına riayet etmek bütün vatandaşların vazifesidir.

Kendilerine âmme vazifeleri tevdi edilen vatandaşlar, kanunun tayin ettiği hallerde, yemin ederek bu vazifeleri disiplin ve şeref hissiyle yapmak mecburiyetindedirler.

KISIM II CUMHURİYET NIZAMI

BÖLÜM I PARLAMENTO

KESİM I MECLİSLER

Madde 55 — Parlamento Meb'uslar Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu'ndan teşekkül eder.

Parlamento, yalnız Anayasanın tesbit ettiği hallerde, her iki meclis üyelerinin iştirakiyle, müsterek oturum halinde toplanır.

Madde 56 — Meb'uslar Meclisi, her 80 bin veya her 40 bini geçen küsür nüfus başına bir Millet Vekili olmak üzere, genel oy ve tek derece ile seçilir.

Seçim günü 25 yaşını doldurmuş olan bütün seçmenler Milletvekili seçilebilirler.

Madde 57 — Cumhuriyet Senatosu bölge esasına göre seçilir.

Her bölgenin 200 bin veya 100 bini geçen küsür nüfus başına bir senato üyesi verilir.

Hiçbir bölgede 6 dan az senato üyesi olamaz. Valla d'Aosta'nın tek bir Senato üyesi vardır.

Madde 58 — Senato üyeleri, 25 yaşını bitirmiş olan seçmenler tarafından genel oy ve tek derece ile seçilirler.

40 yaşını doldurmuş olan seçmenler Senato üyesi seçilebilirler.

Madde 59 — Cumhurbaşkanı olmuş olan bir kimse, feragat etmesi hali müstesna, ölüncüye kadar hukukan Senato üyesidir.

Cumhurbaşkanı, içtimai, ilmi güzel san'atlar ve edebi sahalarda pek yüksek meziyetleriyle Vatana şeref kazandırmış olan beş vatandaş kaydi hayat şartıyla Senatör tayin edebilir.

Madde 60 — Meb'uslar Meclisi beş yıl ve Cumhuriyet Senatosu altı yıl için seçilir.

Her bir Meclisin müddeti kanunla ve yalnız harp hallerinde uzatılabilir.

Madde 61 — Yeni Meclislerin seçimi evvelki Meclislerin hitamından itibaren 70 gün içinde yapılır. İlk toplantı, seçimleri müteakip 20 gün içinde vaki olur.

Evvelki Meclislerin selâhiyetleri, yeni Meclisler toplanıncaya kadar devam eder.

Madde 62 — Meclisler, şubat ve ekim aylarının tatile tesadüf etmeyen ilk günlerinde davetsiz olarak (hukukan) toplanırlar.

Meclislerden herbiri, kendi başkanı veya Cumhurbaşkanı yahutta üyelerinin üçte biri tarafından fevkalâde olarak toplantıya çağrılabilir.

Meclislerden biri fevkalâde olarak toplandığı zaman, diğeri de davetsiz toplantıya çağrılmış sayılır.

Madde 63 — Her Meclis kendi üyeleri arasından bir başkan ve başkanlık divanını seçer.

Parlamento müsterek oturum halinde toplandığı zaman, Meb'uslar Meclisinin başkan ve başkanlık divanı riyaset eder.

Madde 64 — Her Meclis kendi iç tüzüğünü üyelerinin mutlak ekseriyetle kabul eder.

Oturumlar alenidir; bununla beraber, gerek Meclisler ayrı ayrı gerekse müsterek oturum halinde Parlamento, gizli olarak oturum yapılmasına karar verebilir.

Meclislerden herbirinin ve Parlaentonun kararları, üyelerinin ekseriyeti tarafından kabul edilmediği takdirde, Anayasa'da ayrıca hususi bir ekseriyet şekli gösterilmemişse muteber değildir.

Hükümet erkânı, Meclislere mensup olmasalar dahi, oturumlarda

hazır bulunmağa hakları vardır; talep halinde hazır bulunmağa mecburdurlar. Kendileri istedikleri her def'a, onları dinlemek mecburidir.

Madde 65 — Kanun, Millet vekilliği veya Senato üyeliği vazifesine seçim ehliyetsizliğini ve bu vazife ile telif edilemeyecek halleri tayin eder.

Hiç kimse aynı zamanda iki Meclise dahil olamaz.

Madde 66 — Herbir Meclis kendi üyelerinin kabul şartları ve sonradan hadis olacak seçim ehliyetsizliği veya ademi telif sebepleri hakkında kendisi karar verir.

Madde 67 — Her Parlamento üyesi milleti temsil eder; vazifelerini bir vekâlet rabitası olmaksızın yapar.

Madde 68 — Parlamento üyeleri vazifelerini yaptıkları sırada izhar edecekleri düşüncelerinden dolayı takip edilemezler.

Hiçbir parlamento üyesi, mensup olduğu Meclisin izni olmaksızın, cezaî takibata maruz kalamaz; tevkif edilemez; veya herhangi bir şekilde şahsî hürriyetinden mahrum bırakılamıyacağı gibi, üstü veya ikametgâhı da aranamaz. Ancak, tevkif müzekkeresi kesilmesi mecburi olan bir suç işlendiği haller bu hükümden hariçtir.

Kesinleşmiş olsa dahi, bir parlamento üyesini tevkif etmek veya mevkufiyeti devam ettirmek için aynı şekilde izin almak şarttır.

Madde 69 — Parlamento üyeleri kanunla tayin edilen bir ödenek alırlar.

KESİM II KANUNLARIN TANZİMİ

Madde 70 — Teşriî vazife iki Meclis tarafından müştereken görülür.

Madde 71 — Kanun teklif etmek hakkı hükûmete, her iki Meclis üyelerine ve Anayasa'nın bu hususta selâhiyet verdiği organ ve müesseselere aittir.

Halk ta en az 50 bin seçmen tarafından maddeler halinde bir tasarı verilmek suretiyle, kanun teklif hakkını kullanır.

Madde 72 — Bir Meclise verilen her kanun tasarısı, evvelâ o Meclisin İç tüzüğü hükümlerine göre bir komisyon tarafından tetkik edilir ve sonra bizzat Meclis tarafından, madde madde müzakere edilerek tasvip ve nihai oyla kabul olunur.

İç tüzük, acele olduğu beyan edilen kanun tasarıları hakkında kısa usuller tesbit eder.

Bundanbaşka İç Tüzük, kanun tasarılarının hangi şekil ve hallerde, Parlamento guruplarının nisbetlerini temsil ettirecek vaziyette teşkil edi-

len ve daimî de olabilen komisyonlara tevdi edileceğini tayin edebilir. Bu hallerde dahi, kati olarak kabulüne kadar, Hükümet veya Meclis üyelerinin onda biri veya komisyonun beşte biri, kanun tasarısının ya bizzat Meclis tarafından müzakere ve kabul edilmek veya sadece kabul beyanı alınmak üzere Meclisin nihai oyuna arz edilmesini istedikleri takdirde, tasarı Meclise tevdi edilir. İç Tüzük komisyon mesailerinin aleni şekillerini tayin eder.

Anayasa ve seçim işlerine, teşriî selâhiyete, Milletler arası anlaşmaların tasdiki için verilen izne bütçelerin ve kesin hesapların tasdikine müteallik kanun tasarıları Meclis tarafından daima normal usul ile tetkik ve doğrudan kabul olunur.

Madde 73 — Kanunlar, Meclis tarafından kabulünden itibaren bir ay içinde Cumhurbaşkanı tarafından tasdik edilir.

Eğer merlisler, üyelerinin mutlak ekseriyetiyle müstacel olduğunu beyan ederlerse kanun, kendisinin tesbit ettiği müddet zarfında neşir ve ilân olunur.

Kanunlar, tasdiklerini müteakip hemen neşredilir ve kanunda başka bir müddet gösterilmemişse, neşirlerini takip eden 15 inci günde yürürlüğe girerler .

Madde 74 — Cumhurbaşkanı, tasdik etmeden önce, mucip sebeplere dayanan bir yazı ile, bir kanunun yeniden müzakeresini isteyebilir.

Eğer Meclisler tekrar kabul ederlerse, bu kanunun tasdik edilmesi mecburîdir.

Madde 75 — Bir kanun veya kanun mahiyetinde olan bir kararın kısmen veya tamamen kaldırılmasını 500 bin seçmen veya beş Bölge Meclisi istediği takdirde, halk referandumuna başvurulur.

Vergi, bütçe, umumî af, ferdî olmıyan özel af (1) ve milletler arası anlaşmaların tasdikine izin kanunları hakkında referandum kabul edilmez.

Mebuslar meclisini seçmiş olan bütün vatandaşlar referanduma iştirak etmek hakkına maliktirler.

Referanduma konulmuş olan teklif, oy hakkını haiz olanların ekseriyeti iştirak ettiği ve muteber olarak atılan oylarla ekseriyet elde edildiği takdirde, kabul edilmiş sayılır.

Kanun referandumunun tatbik şekillerini tayin eder.

(1) Ferdî olmıyan özel af terimi italyanca (indulto) kelimesi karşılığı olarak prof. F. Erem'in Türk Ceza Hukuku kitabından alınmıştır. Ankara 1960 - s. 556

Madde 76 — Hükûmete, teşriî vazifenin icrası selâhiyeti, ancak prensip ve direktiflerin tayini suretiyle yalnız mahdut bir zaman ve muayyen mevzular için verilebilir.

Madde 77 — Hükûmet Meclislerden verilmiş bir selâhiyet olmadıkça kanun mahiyetinde kararnameler çıkaramaz.

Fevkalâde zaruret ve müstaceliyet hallerinde hükûmet, kendi mesuliyeti altında, kanun kuvvetinde bazı muvakkat tedbirler aldığı zaman bunları, kanun haline geçmeleri için, aynı gün Meclislere sunmağa mecburdur. Meclisler feshedilmiş olsalar dahi, beş gün içinde toplanmak üzere, bu iş için davet olunurlar.

Bu nevi neşirlerinden itibaren 60 gün içinde kanun mahiyetini almadıkları takdirde, neşredildikleri gündün itibaren yürürlükten kalkmış olurlar. Bununla beraber, Meclisler, kanun haline getirilmemiş olan kararnamelerden mütevellit hukukî münasebetleri bir kanunla tanzim edebilirler.

Madde 78 — Meclisler harbe karar ve bu hususta hükûmete gereken selâhiyetleri verirler.

Madde 79 — Umumi af ve ferdi olmayan özel af (indulto), Meclislerin verdikleri selâhiyete istinaden Cumhurbaşkanı tarafından bahşedilir.

Bu selâhiyeti müteakip işlenen suçlar affa dahil olmaz.

Madde 80 — Meclisler, kanunla, siyasi mahiyette olan, veya hakem usulü veya adli yollarla meselelerin hallini derpiş eden veya arazi değişiklikleri veya malî mükellefiyetlere veya kanunların tadiline tealluk eden Milletlerarası muahedelerin tasdikine izin verir.

Madde 81 — Meclisler her yıl, hükûmetin verdiği bütçe ve kesin hesapları tasdik ederler.

Muvakkat bütçe aneak kanunla olabilir ve dört aylık bir devreyi geçemez.

Bütçe kanunu ile yeni gelir ve masraflar konulamaz.

Yeni veya münasım masraflar koyan diğer herhangi bir kanun, bu masrafların karşılığını göstermesi lâzımdır.

Madde 82 — Her bir Meclis âmme menfaatına dair meselelerde tahkikat açabilir.

Bu maksat için, kendi üyeleri arasından muhtelif gurupların nisbetlerine göre teşkil edilen bir komisyon tayin eder. Bu tahkik komisyonu tetkik ve tahkikatını adli makamlara tanınan aynı selâhiyet ve hudutlar dahilinde yapar.

BÖLÜM II CUMHURBAŞKANI

Madde 83 — Cumhurbaşkanı, üyelerinin müşterek oturumu halinde Parlamento tarafından seçilir.

Bu seçim, her bölge başına, Bölge meclisi tarafından, ekalliyetlerin temsil edilmesi şartıyla, seçilen üç delege iştirak eder. Valle d'Aosta yalnız bir delege gönderir.

Cumhurbaşkanı gizli oyla ve Assablée'nin üçte iki ekseriyetiyle seçilir.

Üçüncü def'a oya müracaattan sonra mutlak ekseriyet kâfidir.

Madde 84 — 50 yaşını bitirmiş, medeni ve siyasi haklara sahip her vatandaş Cumhurbaşkanı seçilebilir.

Cumhurbaşkanlığı vazifesi diğer herhangi bir vazife ile telif kabul etmez.

Cumhurbaşkanının tahsisatı kanunla tayin edilir.

Madde 85 — Cumhurbaşkanı yedi sene için seçilir.

Bu müddetin hitamından 30 gün evvel, Meb'uslar Meclisi başkanı, yeni Cumhurbaşkanı seçmek üzere Parlamento ve Bölge delegelerini müşterek toplantıya çağırır.

Meclisler feshedilmiş veya müddetlerinin sonuna üç aydan daha az bir zaman kalmışsa seçim, yeni Meclislerin toplantısını takip eden 15 gün içinde yapılır. Bu ara müddet için vazife başında bulunan Cumhurbaşkanı'nin selâhiyetleri temdit edilir.

Madde 86 — Cumhurbaşkanı vazifelerini bizzat göremeyeceği hallerde, bu vazifeler Senato başkanı tarafından yapılır.

Cumhurbaşkanının devamlı birinarii bulunduğu veya ölümü veya istifası halinde, Meb'uslar Meclisi başkanı 15 gün zarfında yeni Cumhurbaşkanı seçimini yaptırır; Meclislerin feshedilmiş olması veya müddetlerinin sonuna üç aydan daha az bir zaman kalmış olması hallerinde derpiş edilen azamî müddet bu hükülden müstesnadır.

Madde 87 — Cumhurbaşkanı Devletin başıdır ve millî birliği temsil eder.

Cumhurbaşkanı Meclislere mesajlar gönderebilir.

Yeni Meclislerin seçimini yaptırır ve onların ilk toplantı gününü tesbit eder.

Hükümetin hazırladığı kanun tasarılarının Meclislere sunulmasına izin verir.

Kanunları tasdik eder ve kanun mahiyetinde olan kararnâmeler ve tüzükler çıkarır.

Anayasa'da gösterilen hallerde referandum yaptırır.

Kanunda gösterilen hallerde, Devlet memurlarını tayin eder.

Diplomatik mümessilleri tayin ve kabul eder; icabında Meclislerin iznine istinaden Milletler arası muahedeleri tasdik ve imza eder .

Silâhlı kuvvetler onun emri altındadır; kanunla teşkil edilen Yüksek Millî Müdafaa Şurasına riyaset eder; Meclislerin kararı üzerine harp ilân eder.

Yüksek hakimler Meclisine başkanlık eder.

Hususî af bahsedebilir, cezaları indirebilir.

Cumhuriyet nişan ve şeref rütbe ve payeleri verir.

Madde 88 — Cumhurbaşkanı Meclisleri veya Meclislerden birini, başkanlarının fikrini alarak, feshedebilir.

Cumhurbaşkanı bu selâhiyeti, vazifesinin son altı aylık müddeti içinde kullanamaz.

Madde 89 — Cumhurbaşkanının hiçbir muamelesi, bu muamelenin mes'uliyetini üzerine alan bakanların imzası olmadıkça muteber değildir.

Teşriî mahiyette olan kararlarla kanunda gösterilen diğer kararlar Başbakan tarafından da imza edilir.

Madde 90 — Cumhurbaşkanı, Vatana ihanet ve Anayasa'ya suikast halleri dışında vazifesinin icrası sırasında yaptığı muamelelerden mes'ul değildir.

Bu hallerde Cumhurbaşkanı Parlamento tarafından müşterek oturumda, mutlak ekseriyetle suçla itham edilir.

Madde 91 — Cumhurbaşkanı, vazifelerine başlamadan evvel, Parlamento'nun müşterek oturumunda, Cumhuriyete sadakat ve Anayasa'ya riayet edeceğine dair yemin eder.

BÖLÜM III

HÜKÜMET

KESİM I

BAKANLAR KURULU

Madde 92 — Cumhuriyet hükümeti, Bakanlar Kurulunu teşkil eden Başbakan ve Bakanlardan tereküp eder.

Cumhurbaşkanı, Başbakanı ve bunun teklifi üzerine bakanları tayin eder.

Madde 93 — Başbakan ve bakanlar, vazifelerine başlamadan önce, Cumhurbaşkanının önünde yemin ederler.

Madde 94 — Hükümetin, her iki Meclisin itimadını haiz olması şarttır.

Her Meclis, mucip sebeblere dayanan bir önerge verilmek ve üyelerin isimleri çağrılarak oy kullanmak suretiyle itimadını bildirir veya itimatsızlık beyan eder.

Hükümet, teşkilini takip eden on gün içinde, itimat almak üzere Meclislerin huzuruna çıkar.

Hükümetin yaptığı bir teklif hakkında Meclislerden biri veya her ikisinin muhalif oy vermesi istifa mecburiyetini ifade etmez.

İtimatsızlık önergesi Meclisi teşkil eden üyelerin en az onda biri tarafından imza edilmesi lazımgelip verilmişinden itibaren üç gün geçmedikçe müzakere edilemez.

Madde 95 — Başbakan Hükümetin umumî politikasını idare eder ve bu politikadan mes'ul olur. Bakanların faaliyetini teşvik ve koordine etmek suretiyle siyasi ve idarî hattı hareketin vahdetini muhafaza eder.

Bakanlar, Bakanlar Kurulunun muamelelerinden müstereken ve kendi bakanlıklarına ait muamelelerden münferiden mes'uldurlar,

Kanun Başbakanlık nizamını derpiş ve bakanlıkların miktarını, vazifelerini ve teşkilâtlarını tayin eder.

Madde 96 — Başbakan ve Bakanlar vazifelerinin icrası sırasında işledikleri suçlardan dolayı, Parlamento tarafından müsterek oturum halinde sorguya çekilirler.

KESİM II

AMME İDARESİ

Madde 97 — Resmî daireler, idarenin eyi işlemesini ve tarafsızlığını teminat altında bulunduracak şekilde, kanun hükümleriyle teşkil edilir.

Dairelerin teşkilât nizamlarında, memurların selâhiyet sahaları, vazifeleri ve zatî mes'uliyetleri tayin edilir.

Amme idarelerindeki memuriyetlere, kanunda gösterilen haller dışında, müsabaka ile girilir.

Madde 98 — Memurlar münhasıran milletin hizmetindedirler.

Parlamento üyeleri oldukları müddetçe, yalnız kıdemle terfi edebilirler.

Hakimlerin, fiilî hizmette bulunan muvazzaf askerlerin, emniyet memurlarının, yabancı memleketlerdeki diplomatik mümessil ve konsoloslara siyasi partilere yazılmak hakları kanunla tahdit edilebilir.

KESİM III YARDIMCI ORGANLAR

Madde 99 — Millî iktisat ve iş Konsey'i kanunda gösterilen şekillerde, adet ve keyfiyet bakımından ehemmiyetleri nazara alınmak suretile muhtelif istihsal branşlarının mütehassıs ve mümessillerinden teşekkül eder.

Bu konsey, kanunla gösterilen hususlarda ve kendisine tahmil edilen işlerde, Meclislerin ve Hükümetin istişare organıdır.

Teşri mahiyette tekliflerde bulunmak selâhiyeti olduğu gibi, kanunda gösterilen esas ve hudutlar dahilinde, iktisadî ve içtimai mevzuatın hazırlanmasına da yardım eder.

Madde 100 — Danıştay, hukukî - idarî bir istişare ve âmme idaresinde bir kaza organıdır.

Sayıştay, hükümet muameleleri üzerinde bunların kanuna uygunluğu bakımından önceden, ve Devlet bütçesinin tatbiki hususunda sonradan mürakaba vazifesi görür. Kanunda gösterilen hal ve şekillerde, Devletin yardım ettiği müesseselerin malî idaresinin mürakabasına iştirak eder. Tahkikatının neticesini doğrudan Meclislere sunar.

Bu iki müessese ve üyelerinin hükümet karşısındaki bağımsızlığı kanunla teminat altına alınır.

BÖLÜM IV HAKİMLİK (Magistratura)

KESİM I KAZAİ TEŞKİLAT

Madde 101 — Adalet Millet namına icra edilir.

Hakimler yalnız kâhina tâbidirler.

Madde 102 — Kaza vazifesi, adli teşkilât hükümleriyle teşkil ve tanzim edilen umumî hakimler tarafından görülür.

Fevkalâde hakimler veya hususî hakimler tâyin edilemez. Yalnız, umumî adli organlar nezdinde, hakimlik mesleğine yabancı, fakat ehil vatandaşların iştirakiyle, muayyen meseleler hakkında ihtisas daireleri kurulabilir.

Kanun, halkın adalet işlerine hangi şekil ve hallerde doğrudan iştirak edebileceğini tanzim eder.

Madde 103 — Danıştay ve diğer idarî kaza organlarının, âmme idaresi karşısında meşru menfaatların ve kanunun tayin ettiği hususî hal-

lerle sübjektif hakların himayesi bakımından kaza hakları vardır.

Sayıştay, Devlet muhasebesi ve kanunun tesbit ettiği diğer hususlarda kaza hakkına maliktir.

Askerî mahkemelerin, harp zamanlarında, kanunla tesbit edilen, kaza hakları vardır. Sulh zamanında ise yalnız silâhli kuvvetlere mensup kimselerin işledikleri askerî suçlar bakımından kaza hakları mevcuttur.

Madde 104 — Hakimlik diğer hiç bir kuvvete bağlı olmıyan müstakil bir vazifedir.

Yüksek Hakimler Meclisine Cumhurbaşkanı başkanlık eder.

Yargıtay başkanı ve Savcısı bu Meclisin hukukan üyesidirler.

Diğer üyelerin üçte ikisi muhtelif kategorilere mensup hakimler arasından umumî hakimler tarafından, üçte biri Üniversite hukuk ordinaryüs profesörleri ve 15 sene mesleğinde çalışmış olan avukatlar arasından, müsterek oturum halinde Parlamento tarafından seçilir.

Bu Meclis Parlaamentonun gösterdiği üyeler arasından kendisine bir başkan vekili seçer.

Bu Meclisin seçimle tayin edilen üyeleri vazifelerinde dört sene kârları müddetlerinin bitiminde hemen tekrar seçilemezler.

Vazifede kaldıkları müddetçe, üyeler meslekî bürolara kayıt olamayacakları gibi, Parlamento veya Bölge Meclislerine de katılamazlar.

Madde 105 — Adli teşkilât hükümlerine göre hakimlerin tayin, tahvil ve nakalları, terfileri ve haklarında inzibatî tedbirler almak selâhiyeti Yüksek Hakimler Meclisine aittir.

Madde 106 — Hakimlerin tayini müsabaka ile olur.

Adli teşkilât kanunu, münferit hakimlere ait bütün vazifeleri görmek üzere, seçimle de olsa, fahri hakimlerin tayinini kabul edebilir.

Yüksek Hakimler Meclisinin inhası üzerine, Üniversite ordinaryüs hukuk profesörleri ve mesleğinde 15 sene çalışmış ve yüksek kaza mercilerinde hususî sicillere kaydolunmuş avukatlar, liyakatları dolayısıyla, Yargıtay üyeliğine getirilebilirler.

Madde 107 — Hakimler azledilemezler. Hakimler, Yüksek Hakimler Meclisinin, ya adli teşkilât kanununda tesbit edilen müdafaa teminatı dahilinde mücip sebeblere veya kendi rizalarına istinaden alınmış bir karar olmaksızın ne vazifelerinden alınabilirler ve nede başka makam veya vazifelere gönderilebilirler.

Adalet Bakanının inzibatî dava açmak selâhiyeti vardır.

Hakimler yalnız vazife ayrılığı dolayısıyla tefrik edilirler.

Savcılar, adli teşkilât kanunu ile kendileri hakkında konulan teminat hükümlerinden istifade ederler.

Madde 108 — Adli teşkilât ve hakimler hakkındaki hükümler kanunla tesbit olunur.

Kanun, hususî kaza hakimlerinin ve bu hakimler nezdinde bulunan savcılarının ve adalet işlerinde çalışan diğer kimselerin bağımsızlığını teminat altına alır.

Madde 109 — Adli zabıta doğrudan doğruya adli makamların emrindedir.

Madde 110 — Yüksek hakimler meclisinin selâhiyetleri mahfuz kalmak üzere, adliyeye müteallik vazife ve hizmetlerin teşkilatlanması Adalet Bakanına aittir.

KESİM II

KAZA HAKKINA MÜTEALLİK HÜKÜMLER

Madde 111 — Bütün kazâ tedbirler gerekçelere müstenit olması lâzımdır.

Umumî veya Hususî kaza mercilerinden verilen ve şahsî hürriyeti tahdit eden hüküm, karar ve tedbirlere karşı, kanunun ihlâlinden dolayı Yargıtaya daima başvurulabilir. Yalnız harp zamanında askerî mahkemelerin verdikleri hükümler bu kaideden hariç tutulabilir.

Danıştayın ve Sayıştayın kararları aleyhine Yargıtaya yalnız kaza selâhiyet ve vazifesine dair sebeplerden dolayı müracaat edilebilir.

Madde 112 — Savcılık ceza davasını açmakla mükelleftir.

Madde 113 — Amme idaresinin muamele ve kararlarına karşı, meşru hak ve menfaatların himayesi için, umumî veya idarî kaza mercilerine her zaman başvurulabilir.

Bu kazâ himaye, hususî bir kısım itiraz hallerine veya muayyen muamele nevilerine inhisar ettirilemez; veya bu hallerle tahdit edilemez.

Kanun, kendisinin tayin ettiği hallerde ve derpiş ettiği neticelerle, hangi kaza mercilerinin amme idaresi karar ve muamelelerini iptal edebileceğini tesbit eder.

BÖLÜM V

BÖLGELER, VİLAYETLER, KOMÜNLER

Madde 114 — Cumhuriyet bölgelere, vilayetlere ve komünlere ayrılır.

Madde 115 — Bölgeler, Anayasada tesbit edilen prensiplere göre,

kendilerine mahsus selâhiyet ve vazifeleriyle, muhtar müesseseler halinde teşkil olunurlar.

Madde 116 — Sicilya, Sardonya, Trentino-Alto Adige, Friuli-Venezia Giulia ve Valle d'Aosta'ya Anayasa mahiyetindeki kanunlarla tesbit edilen hususî statülere göre kendilerine mahsus muhtariyet şekilleri verilir.

Madde 117 — Bölgeler, aşağıdaki hususlarda, Devlet kanunlarıyla tesbit edilen temel prensipler dahilinde, millî menfaatleri ve diğer bölgelerin menfaatlarını ihlâl etmemek şartıyla, teşriî mahiyette kaideler koyabilirler:

Bölgeye tâbi daire ve müesseselerin teşkilât ve tanzimi; Komün hudutları; Mahallî şehir ve kırsal zabıtası; Fuarlar ve pazarlar; Umumî hayır işleri, sıhhi yardım ve hastahaneler; küçük san'at ve meslekî öğretim ve mektep yardımları; Mahallî müesseselere ait müze ve kütüphaneler. Şehir işleri Turizm ve otelcilik; Bölgeye müteallik tramvay hatları ve otomobil yolları; Bölgeye müteallik yollar, su bentleri, bayındırlık işleri: Deniz vasıtaları ve göl limanları; Maden suları, ıhcalar; Taş ocakları ve turbiyeler; Avcılık; İç sularda balıkçılık; Ziraat ve ormanlar; Küçük san'atlar; Anayasa mahiyetinde diğer kanunlarla gösterilen sair bilimum işler.

Cumhuriyet kanunları bölgelere, bu işlerin tahakkuk ettirilmesi hususunda hükümler koymak selâhiyetini verebilir.

Madde 118 — Cumhuriyet kanunlarıyla vilayetlere, komünlere veya diğer mahallî müesseselere bırakılan sırf mahallî menfaata müteallik işler hariç olmak üzere, yukarıdaki maddede gösterilen hususlara dair idarî vazifeler bölgeye aittir.

Devlet bölgeye, diğer idarî vazifelerin icrası için de kanunla selâhiyet verebilir.

Bölge kendi idarî vazifelerini normal şekilde, bunları Vilâyet, Komün veya diğer mahallî müesseselere bırakmak veya onların daire ve makamlarından istifade etmek suretiyle, icra eder.

Madde 119 — Bölgeler, Cumhuriyet kanunlarının tesbit ettiği şekil ve hudutlar dahilinde, malî muhtariyete sahibdirler; devlet kanunları bu muhtariyeti Devlet, Vilâyet ve Komün maliyeleriyle koordine eder.

Bölgelere, kendi normal vazifelerini görmek için lüzumlu masrafları karşılamak üzere, ihtiyaçları nisbetinde, vergiler ve Hazineden hiseler tahsis edilir.

Muayyen gayelere erişmek ve bilhassa cenüp mıntıkları ve adaları kalkındırmak için Devlet, münferit bölgelere; kanunla hususî gelirler tahsis eder.

Bölgeler, Cumhuriyet kanunlarıyla tesbit edilen şekiller dahilinde, kendilerine mahsus mülk ve patrimonulara malik olabilirler.

Madde 120 — Bölge, bölgeler arası ithal, ihraç veya transit resimleri koyamaz.

Bölgeler arasında serbestçe gidis ve gelise, fertlerin ve eşyanın nakline herhangi bir şekilde mani olacak tedbirler alamaz.

Vatandaşların mülki topraklarına herhangi bir yerinde kendi melekelerini, hizmet ve işlerini görmek haklarını tahdit edemez.

Madde 121 — Bölgenin organları şunlardır:

Bölge Meclisi, Bölge Encümeni ve Encümen Başkanı.

Bölge Meclisi, bölgeye verilen kanun ve tüzük yapmak selâhiyetini kullanır ve kendisine Anayasa ve kanunlarla tevdi edilen diğer vazifeleri görür. Meclislere kanunlar teklif edebilir.

Bölge Encümeni bölgenin iera organıdır.

Encümen Başkanı Bölgeyi temsil eder: Bölgeye ait kanun ve tüzükleri tasdik ve ilân eder; Devletçe bölgeye bırakılan idari vazifeleri, merkezî hükümet talimatı dahilinde, tatbik eder.

Madde 122 — Seçim sistemini, bölge Meclisi üyelerinin miktarını ve bunların seçilmeye mani veya seçimleriyle telif edilemeyen hallerini Cumhuriyet kanunları tâyin ve tesbit eder.

Hiç kimse, aynı zamanda, hem Bölge Meclisinin hem parlamento Meclislerinden birinin veya diğer bir Bölge Meclisinin üyesi olamaz.

Bölge Meclisi, kendi işleri için, üyeler arasından bir Başkan ve bir Başkanlık divanı seçer.

Bölge Meclisi üyeleri vazifelerinin icrası sırasında izhar ettikleri düşüncelerden ve verdikleri oylandan mes'ul değildirler.

Bölge Encümenini Başkan ve üyeleri Bölge Meclisi üyeleri arasından seçilir.

Madde 123 — Her bölgenin, Anayasa ve Cumhuriyet kanunlarıyla ahenktar olmak üzere, Bölge dahili teşkilâtına müteallik hükümleri gös teren bir Statüsü bulunur. Bu statü, bölgeye dair kanun teklif etmek hakkı, kanunlara müsteniden yapılacak referandum, bölgenin idari karar ve muameleleri ve bölgeye müteallik tüzüklerin neşri cihetlerini tanzim eder.

Bölge Statüsü, üyelerinin mutlak ekseriyetiyle Bölge Meclisi tarafından kabul ve Cumhuriyet kanunu ile tasdik olunur.

Madde 124 — Bölge merkezinde oturan bir Hükümet Komiseri, Devlet tarafından iera edilen idari vazifelere nezaret ve bunları bölge'de yapılan idari vazifelerle koordine eder.

Madde 125 — Bölgenin idarî muameleleri üzerinde, bu muamelelerin kanunlara uygun olup olmadığı cihetini, bir Devlet organı, Cumhuriyet kanunlarının tesbit ettiği şekil ve hudutlar dahilinde, ademi merkezîyet esaslarına uyarak, kontrol yapar. Kanun, muayyen bazı hallerde, Bölge Meclisi tarafından alınan kararların yalnız tekrar tetkik ve müzakeresine taalluk etmek üzere, gerekçeye müstenit bir talep ile esasa müteallik kontrol da kabul edebilir.

Bölgelerde, Cumhuriyet kanunlarının tesbit ettiği nizamı göre, iki derece idarî kaza organları kurulur. Bölge merkezinin dışında şubeler de tesis edilebilir.

Madde 126 — Bölge Meclisi, Anayasa'ya aykırı muameleler yaptığı veya kanunları ağır surette ihlâl ettiği, yahutta Hükümetin aynı mahiyette muameleleri yapan veya kanunları ihlâl eden Bölge Encümeni veya Başkanını değiştirmek teklif ve talebine uymadığı zamanlar feshedilebilir.

Istifalar veya ekseriyeti teşkil etmek imkânsızlığı dolayısıyla ve zifasını yapamıyacak durumda olduğu zaman da feshedilebilir.

Millî emniyet sebepleri dolayısıyla da feshedilebilir.

Fesih, Cumhuriyet kanunlarında tayin edilen şekillerde, Bölge işleri için teşkil edilen Millet Vekilleri ve Senatörlerden müteşekkil bir komisyonun mütalâası alınmak suretiyle, Cumhurbaşkanının gerekçeli bir kararname ile olur.

Bu fesih kararnamesiyle, Bölge Meclisine seçilmek ehliyetini haiz üç vatandaştan mürekkep bir komisyon tayin edilir; bu komisyon üç ay zarfında seçimleri yaptırır ve yeni Meclisin tasvibine sunulmak üzere Encümenin selâhiyeti dahilinde olan normal idarî işleri ve uzamasında mahzur görülen muameleleri yapar.

Madde 127 — Bölge Meclisinin kabul ettiği kanunlar Hükümet Komiserine gönderilir; bu komiser, hükümetin itiraz etmesi hali hariç olmak üzere, kanunları, gönderilmesini müteakip 30 gün içinde vize etmesi mecburiyetindedir.

Bölge kanunları vizeden itibaren 10 gün içinde neşrolunur ve neşrinden en az 15 gün sonra yürürlüğe girer. Bölge Meclisinin müstacel olduğunu beyan ve Cumhuriyet hükümetinin de kabul ettiği bir kanunun neşir ve yürürlüğe girmesi yukarıdaki müddetlere tâbi tutulmaz.

Cumhuriyet Hükümeti, Bölge Meclisi tarafından kabul edilen bir kanunun Bölge selâhiyetini aştığına veya gerek millî gerekse diğer bölgelerin menfaatlarına uymadığına kani olursa, bu kanunu, vize kaydının konulması için tesbit edilen müddet içinde Bölge Meclisine iade eder.

Bu kanun Bölge Meclisi tarafından üyelerinin mutlak ekseriyetiyle yeniden kabul edilirse, Cumhuriyet Hükümeti kendisine yapılan tebliğden itibaren 15 gün içinde, ya Anayasa Mahkemesi huzurunda kanunun gayri meşru olduğu meselesini veya Parlamentoda, menfaatların tearuz ettiği noktasından esas ait meseleyi ileri sürer. Tereddüd halinde kimin selâhiyettar olduğuna Anayasa Mahkemesi karar verir.

Madde 128 — Vilâyetler ve Komünler, bunların vazifelerini tayin eden Cumhuriyet umumî kanunlarının tesbit ettiği prensipler dahilinde, muhtar müesseseleridir.

Madde 129 — Vilâyet ve komünler aynı zamanda Devlet ve Bölgeler bakımından adami merkeziyete istinat eden idarî taksimatı teşkil ederler.

Vilayetler münhasıran idarî vazifeleri gören son bir ademi merkeziyet halinde diğer bir taksimata tâbi tutulabilirler.

Madde 130 — Cumhuriyet kanunlarında tesbit edilen şekiller dahilinde tesis edilen bir Bölge organı, ademi merkeziyet halinde dahi, vilayetlerin, komünlerin ve diğer mahallî müesseselerin yaptıkları muamelelerin kanuna uygun olup olmadığı hususunda kontrol vazifesini görür.

Kanunun tayin ettiği hallerde, kararı vermiş olan müesseselerden, bu kararları yeniden görüşmelerini gerekçeye dayanan bir taleple istemek suretiyle esas hakkında da kontrol yapılabilir.

Madde 131 — Aşağıda gösterilen Bölgeler kurulmuştur: Piemonte, Valle d'Aosta, Lombardia, Trentino-Alto Adige, Veneto, Friuli-Venezia Giulia, Liguria, Emilia-Romagna, Toscana, Umbria, Marche, Lazio, Abruzzi e Molise, Campania, Puglia, Basilicata, Calabria, Sicilia, Sardegna.

Madde 132 — Anayasa mahiyetindeki kanunla, Bölge Meclislerinin mütalâası alındıktan sonra, ilgili bölge halkının en az üçte birini temsil eden Komün Meclislerinin talep ve teklif etmeleri ve bu teklifin aynı halkın referandumuna müracaat neticesinde ekseriyetle kabul edilmesi halinde, mevcut bölgeler birleştirilebileceği gibi, en az bir milyon nüfusu olan yeni bölgeler de kurulabilir.

Referandum ve Cumhuriyet kanunlarıyla, Bölge Meclislerinin mütalâasına istinaden, vilâyetler ve komünler istedikleri takdirde, bunların bir bölgeden ayrılıp diğer birine katılmalarına muvafakat edilebilir.

Madde 133 — Vilâyet hudutlarının değişmesi ve bir bölge dahilinde yeni vilayetlerin tesisi, komünlerin teklifi ve aynı bölgenin mütalâası üzerine, Cumhuriyet kanunlarıyla olur.

Bölge, ilgili halkın mütalâası alındıktan sonra, kendi kanunlarıyla kendi toprakları üzerinde yeni komünler tesis edebilir ve onların adet ve isimlerini değiştirebilir.

BÖLÜM VI
ANAYASA TEMİNATI**KESİM I**
ANAYASA MAHKEMESİ

Madde 134 — Anayasa Mahkemesi; Devlet ve Bölgelerin çıkardıkları kanunların ve kanun mahiyetinde olan kararların Anayasaya uygun olup olmadıkları hususunda çıkan ihtilâflar;

Devlet makamları arasındaki, Devletle Bölge ve Bölgelerin kendi aralarındaki selâhiyet ihtilâfları;

Anayasa hükümlerine göre, Cumhurbaşkanı ve Bakanlar aleyhine ileri sürülen suç ithamları;
hakkında hüküm verir.

Madde 135 — Anayasa Mahkemesi üçte biri Cumhurbaşkanı tarafından, üçte biri müsterek oturum halinde Parlamento ve diğer üçte biri de Umumi ve idari yüksek hakimler tarafından seçilmek üzere 15 hakimden terekküp eder.

Anayasa Mahkemesi hakimleri, emekliye ayrılmış olsalar dahi, yüksek umumî ve idarî kaza mercilerine mensup hakimler, ordinaryüs hukuk profesörleri ve mesleğinde yirmi sene çalışmış avukatlar arasından seçilir.

Anayasa Mahkemesi kendi üyeleri arasından bir başkan seçer.

Bu hakimler 12 sene müddetle tayin edilirler; müddet hitamında kanunda tesbit edilen şekilde, kısmen değiştirilirler ve değişenler de hemen tekrar seçilemezler.

Anayasa Mahkemesi hakimliği, Parlamento veya Bölge Meclisi üyeliğiyle, avukatlık mesleğinin icrasıyla, ve kanunda gösterilen her hangi bir vazife ve işle telif edilemez.

Cumhurbaşkanı ve Bakanlar muhakeme edilecekleri zaman, mahkemenin aslı 15 hakiminden başka, her teşriî devrenin başında Priamento'nun müsterek oturum halinde, senatör seçilebilecek şartları haiz vatandaşlar arasından seçilen 16 üye daha mahkemeye katılırlar.

Madde 136 — Anayasa Mahkemesi bir kanun veya kanun mahiyetinde olan bir karar hükmünün Anayasa'ya aykırı olduğuna karar verirse bu hüküm kararın neşrini takip eden günden itibaren yürürlükten kalkar.

Mahkemenin kararı neşrolunur ve lüzumlu görüldüğü takdirde, Anayasa esasları dahilinde göz önünde tutulmak üzere Parlamento Meclislerine ve ilgili Bölge Memclislerine tebliğ olunur.

Madde 137 — Anayasa mahiyetinde olan, bir kanun, Anayasaya aykırılık hükümlerinin esaslarına müteallik şartları, şekilleri ve hudutları tesbit ve Anayasa Mahkemesi hakimlerinin bağımsızlıklarını sağlayacak teminatı tayin eder.

Umumî mahiyette olan bir kanunla da Anayasa Mahkemesinin teşekkülü ve işlemesi için lâzımgelen hükümler vazedilir.

Anayasa Mahkemesinin kararlarına karşı hiç bir itiraz kabul olunmaz.

KESİM II ANAYASANIN DEĞİŞTİRİLMESİ

ANAYASA MAHIYETİNDE OLAN KANUNLAR

Madde 138 — Anayasanın değiştirilmesine müteallik kanunlarla Anayasa mahiyetinde olan diğer kanunlar, Meclislerden her biri tarafından en az üç aylık bir ara ile iki def'a müzakere edildikten sonra, her bir Meclisi teşkil eden üyelerin mutlak ekseriyetile ikinci müzakereyi müteakip kabul ve tasdik olurlar.

Bu kanunlar, neşirlerini müteakip üç ay zarfında, Meclislerden birinin beşte biri veya beş yüz bin seçmen yahut beş Bölge Meclisi tarafından istendiği takdirde halk referandumuna arz edilir. Referanduma sunulan kanun muteber oyların ekseriyetile tasvip edilmedikçe neşrolunmaz.

Kanun Meclislerin her birinde, üyelerinin üçte iki ekseriyetile ikinci müzakereyi müteakip kabul olunmuşsa, referanduma muracaat edilmez.

Madde 139 — Cumhuriyet şekli Anayasa tadilatına mevzu olamaz.

MUVAKKAT VE SON HÜKÜMLER

Madde I — Anayasanın yürürlüğe girmesiyle Devletin muvakkat başkanı Cumhurbaşkanı selâhiyetlerini kullanır ve bu unvanı taşır.

Madde II — Cumhurbaşkanı seçimi tarihinde eğer bütün Bölge Meclisleri henüz teşekkül etmiş değilse, bu seçime yalnız Parlamento Meclisleri üyeleri iştirak ederler.

Madde III — Cumhuriyet Senatosunun ilk kuruluşunda, senatör olmak için kanunda gösterilen şartları haiz olan Müessesesın Meclisi üyeleri, Cumhurbaşkanı'nın kararnamesiyle, aşağıdaki sıfatlarına istinaden senatör tayin edilirler:

Başbakanlık veya Teşriî Meclislerin başkanlığını yapmış olanlar;

Feshedilmiş olan Senato'da üyelik yapmış olanlar;

Müessesan Meclisi dahil olmak üzere, en az üç seçimde kazanmış olanlar;

Meb'uslar Meclisinin 9 kasım 1926 oturumunda üyeliklerindeki atılmış olanlar;

Devletin müdafaasına müteallik Hususî Faşist Mahkemesinde mahkûm olupta en az beş sene hapis cezası çekmiş olanlar;

Bunlardan başka, feshedilmiş olan Senatonun üyesi olupta Millî Müşavere Hey'etine dahil bulunmuş olanlar, Cumhurbaşkanının kararnamesiyle Senatör tayin edilirler.

Senato üyesi tayin edilmek hakkından, tayin kararnamesinin imzasından evvel feragat edilebilir. Siyasî seçimlerde adaylık kabul etmek Senato üyesi tayin edilmek hakkından feragatı tazammun eder.

Madde IV — Senatonun ilk seçilişinde, Molise, nüfusuna göre kendisine düşen senato üyesi miktarıyla müstakil bölge olarak nazara alınır.

Madde V — Anayasanın hazineye külfetler yükleyen ve kanunların değiştirilmesine müteallik Milletler arası muahedelere dair 80 inci maddesi. Meclislerin toplantıya daveti tarihinden itibaren hüküm fade eder.

Madde VI — Anayasanın yürürlüğe girişinden itibaren beş sene zarfında, Danıştay, Sayıştay ve Askerî mahkemeler hariç olmak üzere, halen mevcut bütün hususî kaza organları bir değişikliğe tâbi tutulurlar.

Aynı tarihten itibaren bir sene içinde, Yüksek Askerî Mahkeme, 112 nci maddeye uygun olarak, kanunla yeniden tanzim edilir.

Madde VII — Anayasa'ya uygun olarak adlî teşkilâta dair yeni kanun çıkarılıncaya kadar, halen yürürlükte bulunan teşkilât hükümleri devam eder.

Anayasa Mahkemesi faaliyete başlayıncaya kadar, 134 üncü maddede gösterilen ihtilaflara müteallik kararlar, Anayasanın yürürlüğe girmesinden evvel mevcut olan hükümlerin şekil ve hudutları içinde verilir.

İlk kuruluşu dolayısıyla tayin edilen Anayasa Mahkemesi Hakimleri, kısmî değişikliğe tâbi olmayıp vazifelerinde 12 sene kalırlar.

Madde VIII — Bölge Meclislerinin ve Vilâyet idarelerinin seçime tâbi organlarının seçimine, Anayasanın yürürlüğe girmesini müteakip bir sene içinde başlanır.

Cumhuriyet kanunları, âmme idaresinin her kolu hakkında bölgelere tevdi edilen Devlet vazifelerinin intikalini tanzim ederler. İdarî vazifelerin mahallî idareler arasında tanzim ve tevzi işi ele alınıncaya kadar, vilâyet ve komünler halen icra ettikleri ve bölgelerin kendilerine bıraktığı vazifeleri yapmakta devam ederler.

Devlet memur ve hizmetlilerinin, keza yeni teşkilâtın zarurî kılması şhalinde, merkezi idare memur ve hizmetlilerinin bölgelere intikali işini, Cumhuriyet kanunları tanzim eder. Bölgeler kendi dairelerinin kurulması için memurlarını zarurî haller hariç olmak üzere, Devlet ve mahallî idare memurları arasından almak mecburiyetindedirler.

Madde IX — Cumhuriyet kendi kanunlarını, Anayasanın yürürlüğe girmesini takip eden üç sene içinde, mahallî muhtariyetlere ve Bölgelere bırakılan teşriî selâhiyete uydurur.

Madde X — 116 ncı maddeye atfen, Friuli-Venezia Giulia Bölgesine, 6 ncı maddede gösterilen dil ekalliyetleri himayesi baki kalmak üzere, ikinci kısmın V inci bölümündeki hükümler muvakkatan tatbik edilir.

Madde XI — Anayasanın yürürlüğe girmesinden itibaren beş sene zarfında Anayasa mahiyetindeki kanunlarla, ilgili halkın oy'u alınması mecburiyeti baki kalmak üzere, 132 inci maddenin birinci fıkrasında gösterilen şartlar mevcut olmasa dahi, 131 inci maddede yazılı bölge listesini değiştirecek yeni bölgeler tesis edilebilir.

Madde XII — Mefsup Faşist partisinin herhangi bir şekilde yeniden kurulması yasaktır.

48 inci madde hilâfına, Anayasanın yürürlüğe girmesinden itibaren beş seneyi geçmemek üzere, Faşist rejiminin mes'ul şeflerinin oy haklarına ve seçilebilmelerine kanunla muvakkatan tahdidat konulabilir.

Madde XIII — Savoya Hanedanının efradı ve frun seçmen olmadıkları gibi, âmmé hizmetleri ve seçim vazifeleri de der'unte edemezler.

Savoya Hanedanı eski krallarının, bu kral ailelerinin erkek frununun millî topraklara girmeleri ve bu topraklarda ikamet etmeleri menedilmiştir.

Savoya Hanedanı eski krallarının, bu kralların ailelerinin ve erkek frununun millî topraklarda bulunan malları Devlete devredilmiştir. 2 haziran 1946 dan sonra yapılmış olan intikaller ve aynı mallar üzerinde tesis edilmiş olan aynı haklar hüküm ifade etmezler.

Madde XIV — Asalet unvanları tanınmaz.

29-ekim 1922 den önce tevcih edilmiş olan unvanlar ismin bir kısmı olarak muteber sayılır.

Ordine Maurizio darülâceze olarak muhafaza edilir ve kanunda gösterilen şekilde faaliyet icra eder.

Kanun Consulta Araldica'nın kaldırılmasını tanzim eder.

Madde XV — Anayasanın yürürlüğe girmesiyle, Devletin muvakkat teşkilâtlanması hakkında 25 haziran 1944 tarih ve 151 sayılı teşriî mahiyetteki kararname, kanun haline ifrağ edilmiş sayılır.

Madde XVI — Anayasanın yürürlüğe girmesinden itibaren bir yıl içinde, şimdiye kadar açıkça veya zmnem ilga edilmemiş olan Anayasa mahiyetindeki kanunların tadiline ve bu Anayasa ile koordine edilmesine başlanır.

Madde XVII — Müessesan Meclisi, Cumhuriyet Senatosunun seçimi hakkındaki kanunla, hususi bölge statüleri ve basın kamunu üzerinde müzakerelerde bulunmak üzere, 31 ocak 1948 tarihine kadar Başkanı tarafından toplantıya çağrılır.

Yeni Meclislerin seçimine kadar, 16 Mart 1946 tarih ve 98 sayılı teğri kararının 2 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları ve 3 üncü maddesinin birinci ve ikinci fıkraları mucibince, kendi selâhiyeti dahilinde bulunan meseleler üzerinde müzakerelerde bulunmak lüzumu hasıl olduğu takdirde, Müessesan Meclisi toplantıya çağrılabilir.

Bu müddet zarfında daimi komisyonlar vazifelerini görmekte devam ederler. Bu teğri komisyonlar, kendilerine tevdi edilmiş olan kanun tasarılarını muhtemel tetkik ve tâdilât teklifleri dolayısıyla hükümete iade ederler.

Millet vekilleri yazılı cevap talebiyle hükümete sualler tevcih edebilirler.

Müessesan Meclisi bu maddenin ikinci fıkrası mucibince, hükümet veya en az 200 millet vekilinin gerekçeli talebine istinaden Başkanı tarafından toplantıya çağrılır.

Madde XVIII — Bu Anayasa Devletin muvakkat başkanı tarafından Müessesan Meclisinin kabulünü müteakip beş gün içinde ilân edilir; ve 1 Ocak 1948 tarihinde yürürlüğe girer.

Anayasanın metni, her vatandaşın malûmat edinmesi için ve bütün 1948 yılı devamınca gösterilmek üzere, bütün Cumhuriyet komünlerinin salonlarına bulundurulur.

Anayasa Devlet mührünü haiz olarak, Cumhuriyet kanun ve karar-namelerinin resmî külliyatına ilâve edilecektir.

Anayasa, Cumhuriyetin temel kanunu olarak bütün vatandaşlar ve Devlet daireleri tarafından sadakatla tatbik edilecektir.

Roma, 27 Aralık 1947

Enriev De Nicola

Müessesan Meclisi Başkanı

Umberto Terracini

Bakanlar Kurulu Başkanı

Alcide De Gasperi